

Houtsoort: Eiken, Europees

Voorbeeld

Andere namen	Belgisch, Duits, Frans, inlands, Pools, Roemeens, Slavonisch, Spessart eiken, afhankelijk van de herkomst (Nederland), chène (Frankrijk), Eiche (Duitsland), oak (Groot-Brittannië).
Botanische naam	<i>Quercus petraea</i> (Mattuschka) Lieblein (= <i>Q. sessiliflora</i> Salisb.), <i>Q. robur</i> L. (= <i>Q. pedunculata</i> Ehrh.).
Familie	Fagaceae.
Groeigebied	Europa en Klein-Azië.
Boombeschrijving	Hoogte 18-30 m, maximaal 45 m. De rechte takvrije stam is maximaal 15 m lang en heeft een diameter van 1,2-1,8 m. De eikenboom kan een hoge leeftijd (400 jaar) bereiken.
Aanvoer	Zaag- en fineerhout, ongekantrecht hout, gekantrecht hout en fineer en eindproducten.
Houtbeschrijving	Eiken kernhout heeft een geelbruine tot donkerbruine kleur en steekt duidelijk af tegen het 25-50 mm brede bleekbruine spint. Kwartiers gezaagd hout vertoont karakteristieke glanzende \spiegels\, veroorzaakt door de brede stralen. Het hout is ringporig waardoor op het dosse vlak een vlamtekening ontstaat. Structuur en kwaliteit variëren afhankelijk van de groeicondities. Zo is Slavonisch eiken langzaam en gelijkmatig gegroeid, heeft het een rechte draad en een egale tint en het is zacht en gemakkelijk te bewerken. Eiken uit Polen is taaier en harder. Inlands eiken is meestal harder, zwaarder en vaster, sterker maar ook grover dan geïmporteerd eiken. Eiken heeft een hoog looistofgehalte, waardoor metalen in contact met eiken snel corroderen.

Houtsoort	loofhout
Draad	Recht.
Nerf	Matig grof tot grof.
Volumieke massa	(500-)670- 710-760(-970) kg/m ³ bij 12% vochtgehalte, vers 900-1200 kg/ m ³ .
Werken	Middelmatig (VM ± 640 kg/m ³ .Groot (VM ± 725 kg/m ³ .
Drogen	Zeer langzaam. Enige neiging tot scheuren, vervorming, collaps en verkleuringen zijn daarbij aanwezig, vooral in de eerste droogperiodes. Aanbevolen wordt kops hout van een afdichtingsmiddel te voorzien om kopscheuren te vermijden. Eiken laat zich met de nodige voorzorgen echter prima drogen.
Bewerkbaarheid	De bewerkbaarheid is sterk afhankelijk van de volumieke massa. Eiken laat zich in het algemeen echter gemakkelijk, zowel met machines als met de hand, bewerken, draaien en frezen. Bij het schaven van eiken wordt een gereduceerde spaanhoek aanbevolen om een glad oppervlak te verkrijgen. Inlands eiken is over het algemeen harder, zwaarder en vaster, sterker maar ook grover van structuur dan de geïmporteerde eikesoorten.Eiken werkt, eenmaal tot de vereiste droogtegraad gedroogd, middelmatig. Er moet echter steeds de voorkeur aan worden gegeven om voor speciale doeleinden kwartiers gezaagd hout toe te passen (voor deuren, vloeren en ramen).
Spijkeren en schroeven	Matig. Voorboren wordt aanbevolen. Roestvast bevestigingsmateriaal wordt aanbevolen, anders ontstaat blauwzwarte verkleuring in contact met ijzer en in contact met koper of messing lichtbruine verkleuring.
Lijmen	Goed.
Buigen	Zeer goed.
Oppervlakafwerking	Goed. Eiken leent zich uitstekend voor beitsbehandeling, roken, logen e.d. Bij het gebruik van (blanke) watergedragen afwerkmiddelen dient rekening te worden gehouden met het hoge looizuurgehalte.
Duurzaamheid	Schimmels 2.Anobium G.Termieten M.Het spint is gevoelig voor aantasting door Lyctus.
Sterkteklasse	Pools eiken is bij een beperkte proef in 2000, volgens NEN 5498:1997, ingedeeld in sterkteklasse K24. De bij Pools eiken behorende visuele sorteercriteria betreffen het kwastaandeel van ten hoogste 0,3 en het draadverloop van ten hoogste 1:10. Zie voor de overige toelaatbare onvolkomenheden bij de toepassingscategorieën de Nederlandse praktijkrichtlijn NPR 5493; 1999, Kwaliteitsrichtlijnen voor loofhout in waterbouwkundige werken. De verwachting is dat bij een groter aantal proeven met Pools eiken, of het uitbreiden van het groeigebied, een hogere sterkteklasse-indeling haalbaar is.
Impregneerbaarheid	Kernhout 4.Spint 1.

Bijzonderheden

Nat hout is corrosief in contact met ijzer. Blauwzwarte verkleuringen zijn het gevolg van de reactie tussen ijzer en het looizuur (tannine) in het hout. Eiken in contact met cement of beton zal het uitharden hiervan vertragen. Het in Nederland gegroeide Amerikaans eiken, dat als inlands Amerikaans eiken in de handel wordt gebracht, is afkomstig van *Quercus rubra* Du Roy (zie Amerikaans rood eiken). Mos eiken of Turks eiken, Turkey oak, chène chevelu of zerreiche, *Quercus cerris*, groeigebied zuid-Europa en Zuidwest-Azië, lijkt wat houteigenschappen betreft op Europees eiken. Het heeft soms een roodachtige tint. Volumieke massa tussen (710-)770(-870) kg/m³. Werken groot. Droogt zeer langzaam, waarbij scheurvorming en vervorming vrijwel niet zijn te voorkomen. Te bewerken als Amerikaans rood eiken. Buigen zeer goed. Duurzaamheid tegen schimmels 3, termieten M. Het spint is gevoelig voor aantasting door *Lyctus* en *Hesperophanes*. Impregneerbaarheid van het kernhout 4, spint 1. De toepassingen zijn beperkt door de slechte droogeigenschappen en de grote hoge krimp gedurende het drogen. Mogelijk toepasbaar voor zware constructies en klein foutvrij hout voor buigwerk en snijfijner van zware uitgezochte stammen. Japans eiken, *Quercus mongolica* Fisch. ex Turcz. var. *grosseserrata* (Bl.) Rehd. et Wils. en *Quercus spec. div.*, is geelbruin tot grijsbruin van kleur met weinig glans en is hierdoor te onderscheiden van de Europese eikensoorten. Over het algemeen is Japans eiken zachter, lossere en lichter van structuur. Japans eiken heeft meestal veel meer groeiringen per 10 mm dan enige andere eikensoort en is daardoor geschikt om als buighout te worden toegepast. Japans eiken krimpt meer dan de andere eikensoorten en de zogenaamde spiegel, die speciaal voor panelen wordt gezocht, is weinig opvallend. Toepassing voornamelijk als buighout voor stoelrompen. Verder als andere eikensoorten, uitgezonderd constructiebouw en buitenwerk. Japans eiken wordt in tegenstelling tot vroeger nog maar weinig geïmporteerd.

Toepassingen

Het is niet mogelijk al de toepassingsmogelijkheden van eiken weer te geven. In vrijwel iedere industrie en vrijwel overal is het hout toe te passen, zowel voor constructiehout, op scheepswerven, bij bruggenbouw en waterwerken, als in de chemische industrie, de meubel-, speelgoed-, sportartikelen-, carrosserie- en landbouwmachine-industrie. Tevens voor kozijnen, ramen, deuren, parket- en strokenvloeren, triplex en fijner, remmingwerken, brugdekken, storkokers, leuning, wagon- en scheepsvloeren, kerkmeubelen en gereedschappen. Het inlands eiken wordt speciaal toegepast voor constructiehout (herstellen van oude gebouwen) kozijnen, ramen, balken, bedrijfsvloeren, laddersporten (essen is beter), scheepskielen en -huiden, dwarsliggers, remmingwerken, brugdekken, palen, sluisdeuren, dukdalven, walbeschoeiingen enz. Europees eiken is onvervangbaar voor de vervaardiging van vaten voor wijn, sherry, cognac en andere alcoholische dranken die veel van hun smaak ontleen aan de in eiken aanwezige looizuren.

Kwaliteitseisen

Europees eiken staat genoemd in de Nederlandse praktijkrichtlijn NPR5493:1999, Kwaliteitsrichtlijnen voor loofhout in waterbouwkundige werken. Voor Europees eiken zijn in 1983 twee Nederlandse normen verschenen in de serie Kwaliteitseisen voor hout (KVH 1980), NEN 5476 Houtsoort Europees eiken. Ongekantrecht en NEN 5477 Houtsoort Europees eiken. Gekantrecht. Europees eiken voldoet aan de eisen, genoemd in de beoordelingsrichtlijn (BRL) 2908/01 Houten deuveld.